

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XLII. De Distinctione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

conf. 333. Statuto, Tudertino, ubi quod stante statuto prohibente mulierem posse contrahere, vel testari sine praesentia fratris, vel proximiorum, intelligitur de habilibus de jure, & de facto, Armendar. in addit. ad recopil. legum Navarrae, in proem. num. 38. Cardin. Tusch. d. tom. 2. lit. D. conclus. 505. Mari. Antonin. var. resolut. lib. 2. resol. 40. n. 5. & 6.

XVII.

DISPOSITUM in principali censetur etiam dispositum in dependentibus, Seraphi. de privil. juram. privil. 74. num. 184.

XVIII.

DISPOSITUM in uno exaequiparatis, etiam in altero militat, quamvis materia sit exorbitans, Reinoso in observ. practis, observ. 44. num. 3. & observ. 70. n. 51.

CAP. XXXIX.
De Disputatione.

Axioma I.

Ab omni aeo dignissimum creditum est studiorum experimentum committere, artes corporum & vocum praestantiam expendere. Terrull. advers. Gnosticos.

II.

Nemo est quem non pudeat convinci disputantem. D. Augusti. Soliloq. cap. 7. hinc Cujacium in disputatione pro Cathedra Bituricensi turpiter stetitisse diffusè narrat Joh. Robert. 1. animadvers. ult. quod quanquam tactum diffiteatur Mercator. 1. not. ult. exemplo tamen inservire debet. v. Osium in praefat. dispunct. ad Metill.

III.

Inanis est disputatio, quae fit sine cedendi voluntate. Niceph. Gregor. lib. 10. cap. 11.

IV.

Disputando & opponendo veritas luculentior apparet. l. 2. §. ex legibus. de O. I. l. cum quidam 19. ibique Jason. in 6. notab. de lib. & Postb. l. Offidius 97. de leg. 3. Cravetta 6. conf. 985. num. 4. Francisc. Caldas conf. 9 n. 1. unde & notando & disputando optimè profici, colligere licet ex l. 18. §. 26. ff. de mun. & bon.

CAP. XL.
De Dissensione, dissensu,
discrepantia, vid. Consensus
contrarius.

Axioma I.

Multae Dd. controversiae ex contradicendi libidine sunt ortae. Ratio, quia naturalis est hominibus ad dissentendum facilitas. l. 17. §. 6. de recept. arbitr. Exempla ex veteribus habemus Julianum & Marcellum, Cujac. 14. obs. 35. unde ex ea ipsa ratione vera facilius praesumebatur Juliani sententia, quod ei Marcellus consentiret.

vid. l. 27. §. 3. Ad legem Aquil. l. 2. §. 1. de nox. act. & aliud in l. 3. §. 7. de condit. caus. dat. ubi Celsus filius à patre dissentit. Idque non mirum esse ait Cujac. in recit. ad l. 5. de ann. leg. nam quod Marcus Tullius dixit de Philosophis quibusdam: nihil tam absurde dici posse, quod non dicatur à quodam Philosophorum: Idem etiam de Dd. dici potest.

II.

E duabus diversis sententiis utraque suo respectu & modo vera esse potest. l. si finita. 15. §. illud queritur. 32. de dam. infect. Cujac. in not. ad lib. 2. animadvers. Robert. cap. 28.

CAP. XLI.
De Dissolutione.

Unumquodque eodem modo dissolvitur, quo colligatum est. l. 35. 100. 135. de Reg. Jur. Exempla in jure passim occurrunt: sicut nulla possessio acquiri nisi animo & corpore potest, ita nec amitti nisi utrumque in contrarium actum l. 8. ff. de acquirend. vel am. poss. Hinc Philosophi eadem principia destructionis, quae constructionis, dicunt, indeque fit, quod naturalia naturalibus & civilia civilibus modis tollantur. Hippol. de Collib. ad d. l. 35. de R. l.

Declaratur haec regula à Decio, Petro Matthaei, Bronchorstio & aliis ad d. l. 35. quasi iis tantum modis, quibus quid contractum est, etiam debeat dissolvi per l. 80. de sol. Ideoque varias exceptiones comminiscuntur. Sed obstat, quod contractus plures morte solvantur, qui tamen vita non constituuntur: & verbales contractus etiam reali solutione & compensatione perimantur, quae tamen ad sui constitutionem rei interventionem non requirunt. Verior ergo est gloss. ad d. l. 80. verbo solvi explicatio: quod scilicet modus solvendi maxime naturalis sit idem qui constituendi. d. l. 35. ibi: nihil tam naturale: ut modi tamen minus naturales & civiles non excludantur. 2. accipienda est regula de causis in contrarium actis. l. 100. de R. l. 3. de causis simul junctis. Itaque inepta est limitatio in causa matrimonii, quod licet consensu constituatur, dissensu tamen non dissolvatur. Non enim hominum solum consensu consistit, sed & verbi divini auctoritate vid. l. 1. C. Quand. lic. ab emt. reced. Diodor. Tuld. p. 1. Jurispr. extemp. c. 29. p. 163.

CAP. XLII.
De Distinctione.

Axioma I.

Lege non distinguente non nostrum est distinguere. l. 2. §. 5. ff. de vi bon. rapt. l. à procuratore 11. C. mandat. §. 3. vers. & haec. Inst. de legit. agn. tut. l. 29. §. ult. ibi: quia non praesinitur tempus. de viact. l. 64. §. 9. ff. solut. matrim. l. 4. ibi: Praetor de hoc nihil adjecit. si à parent. manum. cap. 2. extra, de conjug. leprosis. Bocet. lib. 1. de bell. & duell. cap. 28. num. 11. Gail. 2. observ. 33. n. 2. Tuschus 1. conclus. 133. n. 6. Jacob Curtz. Conject. 10. Cujac. l. 1. 99. Pap. ad l. 8. de post.

post. E. Ratio hujus regulæ ejusque declaratio sumi potest ex l. 15. §. ultimo. ff. de testament. milit. quia ubi generalis est determinatio, ibi non est distinguendum, maxime cum ex ea res sumitur distinctio, quam Legislator, qui distinctionem omisit, satis notam habuit. l. 1. §. 1. in fin. ff. si mens. falsum mod. hic enim dici potest, si distinguere volebas, nulla erat difficultas in re nota distinguere. Exempl. l. 1. §. 11. in fin. Cod. de caduc. toll. d. l. si rem 29. §. ult. ff. de evict. d. l. si vero negotium 64. §. de viro 9. ff. solut. matrim. imò quamvis alias recepta sit distinctio, eadem tamen non est ubi vis adhibenda. l. ejus 34. §. ult. ff. de testam. milit. & quamvis elegans sit distinctio, tamen non semper fortiter potest defendi. l. nuper 85. ff. de leg. 3. Just. Mejer. in dissut. de hypothec. mulier. num. 70.

Amplia 1. hanc regulam maxime procedere eo casu, si legislator specialem aliquam (quæ obijcitur) circumstantiam sciverit. d. l. 1. §. 1. si mens. falsum mod. valet enim hic maxime illud vulgatum: si id voluisset, nulla fuisset difficultas id disponere. d. l. unic. §. 11. in fin. C. de caduc. toll.

2. Quod qui lege non distinguente distinguit, is non tantum præter jus facit, arg. l. 8. ff. de publ. in rem act. sed etiam contra jus, l. 2. §. initium ff. de O. l. vid. pl. in cap. Lex.

II.

Distinctio temporum est concordia scripturarum l. apud antiquos. C. de furt. quam ad hoc allegat Bald. in c. 1. in pr. post n. 2. de pac. jur. firm. licet quandoque contrarium dicatur: distingue tempora & vitabis scripturas. idem Bald. d. l. quò dicto usum fuisse facit presbyterum Valentium refert Fusc. in Singul. Jur. lit. D. n. 75.

III.

Distinctio ubi modica, ibi cessat confusio. Zaf. in Parat. ff. de servit. numero 13. Illi enim qui distincte loquuntur plus credendum est. Wel. lib. 2. conf. 61. num. 30. Unde & proximum esse veritati dicimus, qui bene distinguit. Salicet. in prefat. Cod. cum ea, quæ divisim traduntur, commodius & facilius percipiuntur. §. sed non usque 3. Instit. de legat. Divisio namque animum legentis incitat, mentem intelligentis præparat, & memoriam artificiosè reformat, ut inquit Gloss. in §. igitur 4. verb. partiri. Instit. de action. Distinctionum Exemplia occurrunt in l. 14. §. 7. ff. de religiof. Ea propter communiter in contrariis opinionibus est receptum, eam, quæ fœdere distinctionis ceteras conciliat, sequendam, & sic utramque in suis terminis recipiendam esse, arg. l. 18. in fin. vers. ibi autem. ff. de hered. pet. l. si finita 15. §. illud queritur 32. vers. ego puto. ff. de damn. infect. l. 3. §. 7. ff. de acquir. rer. dom. Finckelthuf. observ. 10. num. 13. Idque non tantum propter summum usum, qui ostenditur perspicue & eleganter in l. ult. C. de edend. & Conf. Arg. lib. 2. conf. 4. num. 64. verum etiam propter necessitatem, ut videre est in l. apud antiquos 21. C. de furt. quam ad hoc commendat Rota Genuens. decis. 97. num. 15. Unde etiam usu evenit, ut in qualibet dispositione ad evitandam contrarietatem oporteat, ubi opus, subdistinguere & subdividere, Alex. consil. 121. num. 3. lib. 5. Ruin. consil. 109. num.

9. lib. 1. & conf. 76. num. 4. eod. lib. 1. Farin. i. conf. 95. num. 7. maxime, quia sententiæ distinguendum & dissentientes opiniones conciliandum valde sint favorabiles. Nevizan. lib. 5. Sylv. nupt. num. 32. p. 450. & ceteris anteponendæ. Menoch. 2. præsumpt. 71. num. 47. Græven. 2. conclus. 27. confid. 2. num. 5. & 6. Rimin. d. Instit. de don. pr. num. 23. qua ratione doctores distinguenti videtur standum, tanquam magis appropinquanti veritati, quia per divisiones & interpretationes congruentes omnis evitatur amaritudo, Nevizan. lib. 5. Sylv. nupt. p. 450. num. 32. fac. l. adio 7. §. cum quis vers. & tamen media sententia de acquir. rer. dom. cum aliis, text. quos adjecit Hottom. 3. qq. 4. n. 11. Sic reprehensionem mereri illos, qui indistincte loquuntur post gl. in l. ult. §. ult. verb. portasti ad L. Rhod. de jact. dixit Wel. C. de Exerc. act. p. 2. n. 3. Hinc sapissimè fieri, ut distinctiones secundum rem potius quam terminos extent, v. g. juris gentium primarii & secundarii, officii judicis nobilis & mercenarii, fructuum naturalium & industrialium, obligationum in civiles, naturales & mixtas asserit Bachov. in comm. ff. de pact. ad rubr. num. 3. quibus tamen docendi causa rectè utimur.

Limita, nisi tales sint fallaces & sophisticæ, Hottoman. quest. illustr. 43. Vigel. in metbod. leg. jur. contr. col. 3. Dn. Parens in tract. de metat. p. 3. sect. 2. cap. 1. n. 10. vel si sint supervacue, has enim exulare debere, patet ex l. 23. C. ad SC. Vellejan. Unde sæpenumero fit, ut distinctiones hæc æquè obscuræ & incertæ sint, atque jus ipsum, cui distinguendo adhibentur. Vigel. in nat. legendi juris controversi. & solet aliquando hic evenire, ut qui subtiliores practici videri volunt, eo se præbeant ineptiores. Anton. Fab. decis. 21. error. 7. Exemplum hujus rei luculentum videre licet apud Græv. 2. conclus. 25. n. 5. Unde merito Vasquius 19. controversi. 61. n. 9. in fin. Per fenestras talium exceptionum regulas ferè totas evolare solere ait, veluti cum per rivulum aliquem totus amnis elabatur, & Giphani. ad l. 1. C. de probat. plerasque distinctiones glossographorum perfugium miserorum esse statuit.

IV.

Divisio ut sit bona, non debet poni per qualitates accidentales, sed essentielles. Dec. in cap. postalasti in fin. de rescript. Alex. in l. 1. col. 10. n. 47. vers. in hoc artic. ff. de acquirend. poss. gl. in l. fin. §. quotiens. ff. de publ. & gl. in vers. in servorum. §. fin. Inst. de jur. pers. Joan. Faber in §. omnium in i. col. vers. an hoc dicendum. Inst. de act. Unde causa efficiens non solet admodum species distinguere. l. 3. §. 21. de acquir. poss. Wesenb. in comm. C. de usufr. n. 18. Cujac. ad l. 1. de Vulg. & Pup.

V.

Nullius sunt artis διχοτομίας, quæ sine arte constituuntur, unde tales dicuntur phantasmata in c. vero 4. distinct. 37. vide Osterm. de hered. qual. & diss. solet tamen divisio tripartita in διχοτομίας resolvi. l. 5. ff. de pact. & viceversa. §. ult. Instit. de jur. nat. gent. & civ. Sæpè etiam fit, ut divisio aliquando fieri possit in affirmativam & negativam. §. 2. Inst. de publ. judic. Ita poenæ

poenæ dividuntur in capitales & non capitales, vid. Bachov. *ad princ. Instit. de donat. in fin.* In tali tamen repetitione specierum, genus semper repetendum erit, v. c. donatio alia est mortis causa, alia non mortis causa, testamentum est vel in scriptis, l. 13. §. fin. C. de SS. Eccl. Extraneus non extraneus, §. 2. *Instit. de adopt.* Feudum Ligium & non Ligium 2. F. 99. patroni & non patroni, l. 16. ff. de his que ut indign. furti manifesti & non manifesti, §. 1. *Instit. de furt.* solet etiam sapè fieri, ut in divisionibus æquivocatorum aut æquiparatorum membra divisionis præmittantur, non ut pro speciebus retineantur, sed ut à proposito removeantur. Arnif. 2. *relect. polit. cap. 2. sect. 15. n. 20.* Exempla vid. 3. *Phys. 1. & 4. Phys. cap. 1. ut & 8. Phys. cap. 3. add. & Dan. Otto in Reg. Jur. de specie. p. 114.* & Bachov. *disput. 7. thes. 1. lit. d.* ubi monet, non semper ipsas requirendas esse species ritè oppositas, sed & gradus sufficere. Unde in iure non est novum, ut divisa differant tantum secundum magis & minus. Bachov. *disput. 6. de Act. thes. 2.* quo fit quod quæcunque dividuntur, ea dividuntur: 1. vel κατὰ τὸ πᾶν, secundum quantitatem, sive εἰς μέγιστα in partes: vel 2. κατὰ τὸ εἶδος secundum speciem, sive τὰ λόγῳ ratione Aristot. 2. *Metaph. 3. text. 11. & 1. Ethic. 13.* Sic compositum usque ad simplicem & compositionis expertia (μέχρι τῶν ἀσυνθέτων) dividendum est. Arist. 1. *polit. 1. ταῦτα γὰρ ἐλαχίστα μέγιστα τῶ πάντων*, quo circa Paulus eleganter dixit in l. ult. ff. de instr. leg. res dividi specie & genere, non modo veritate & quantitate, cum magis & minus speciem non variet. Giphon. *ad l. un. C. de sent. que pro eo quod interest. p. 259. 6.*

CAP. XLIII. De Distractu.

Distractus judicantur secundum naturam & substantiam contractuum & habent in se vim relativorum & contrariorum. l. de tutela 2. C. de integ. restit. l. ab empt. 58. ff. de pact. l. 1. C. quando lic. ab empt. reced. Bart. in l. ut idē. ff. de condict. furt. in princ. Gail. 2. *observ. 2. num. 5.* Iisdem enim regulis continetur distractus quibus contractus, maxime quando eadem est ratio in utroque. l. item veniunt 20. in princ. junct. §. 1. de petit. hered. Gail. de loc. Ludolph. Schrad. de feud. p. 2. part. 9. pr. sect. 5. num. 16. per auth. contra. C. de repud. l. 4. l. 7. C. prad. min. Gædd. 3. *conf. Marpurg. 33. num. 71.* Ubi autem est par ratio appellatione contractus, veniet & distractus, arg. l. Labeo 19. vers. contractum. ff. de V. S. Bald. in l. fin. C. si int. vel cur. interven. Bald. in l. five apud. col. 1. C. de transact. Unde statutum, quod de quolibet contractu solvatur gabella, non porrigitur ad distractum.

CAP. XLIV. De Diversitate v. infra Identitas.

Axioma I.

A Diversis non fit illatio, vid. *infra. cap. de Se-*

paratis. Diversa enim ratio reformat actum. l. interpositas 13. C. de transact. Carpzov. 1. *consil. 59. n. 15.*

II.

DIVERSITAS nominum diversitatem rerum & locorum inducit, l. si idem 7. C. de codicill. Bald. *conf. 194. col. fin. vers. facit etiam lib. 1.* [Diversitas n. factorum diversa jura desiderat. l. aut facta. 16. §. 3. ff. de pen. l. ut responsum 15. C. de transact. ibi data vel minima imparitate. Everhard. in loc. Top. loc. 13. q. 11. Gail. 1. *cap. 5. de Arrest. n. 5. vers. facta.* & ex diversitate vocabulorum inducitur diversitas effectuum, ut notant Dd. Butrius, Cyn. Bald. Castr. Albert. in l. 2. n. 3. C. comm. de legat. Pacian. *conf. 3. n. 30.* quod & in testamentis & Codicillis obtinere patet ex d. l. si idem 7. C. de Codicill. Pacian. *conf. 3. n. 32.* Huc pertinet, quod duo cum faciunt idem non sit idem, ita idem quoque dictum in alio liberum, in alio furiosum, in alio superbum esse. Quintil. 11. *Instit. 1.* Alexand. *conf. 4. n. 4. lib. 1.* ubi quod eadem quantitas confessata in diversis quietantiis inducit diversitatem solutionum, & *consil. 96. Consideratis n. 6. libro 5.* Decian. *consil. 15. n. 54. lib. 1.* Cardin. Seraphin. *decis. 1137. n. 3.* Mari. Giurba in *consuet. Messanen. cap. 15. gloss. 7. n. 14.* Jason. *consil. 87. per totum lib. 3.* ubi quod quantitas diversa inducit diversitatem solutionum & obligationis, Anchar. *consil. 147. Super alia, in princip.* ubi quod diversitas loci inducit diversitatem delicti, & diversitatem facti. Bero. *conf. 142. n. 11. & 12. lib. 3.* ubi quod diversa qualitas diversificat actus, & dispositiones. Ruin. *consil. 114. col. 2. n. 1. lib. 5.* & Rimin. *conf. 429. n. 4. lib. 3.* ubi quod diversitas in qualitate facit unum ab altero differre, refert Cardin. Tusch. *practic. concl. tom. 2. lit. D. concl. 517. per tot.* Rot. in *Pistoriens. beneficii 11. Maji, 1618. coram Burratto, impressa per Virvian. post. praxim jurispatron. decis. 16. n. 11.* [Sic ex diversitate temporis diversitatem summarum probari ex l. si non sortem 26. §. libertas. 12. ff. de condict. indeb. post Bart. *ibid. in 30. notab.* asserit Pacian. *conf. 150. n. 15.* Ex diversitate aut varietate quantitatum, præsumi diversitatem actuum per l. quingenta 12. ff. de probat. confirmat idem. *conf. 146. n. 11.* ita & in respondendo diversitatem orationum vel capitulorum ex Imola in *cap. cum venerabilis. n. 20. vers. si autem explicite col. 4. extra de except. deducit Pacian. 1. de probat. cap. 28. in addit. lit. C.* imò diversitatem morborum, diversitatem